

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



#### Θεματική Ενότητα: Επιστήμες του Χορού Section: Dance Sciences

##### 123. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΧΟΡΟΣ Μικιόζος Μ., Παπαγεωργίου Α.

##### CREATIVE MOVEMENT AND DANCE M. Mikiozoz, A. Papageorgiou

Μέχρι τώρα στη Δημιουργική Κίνηση και το Χορό έχει αποδοθεί ίση αξία. Σκοπός της έρευνας αυτής ήταν να εξεταστεί μερικές από τις κύριες διαφορές ανάμεσα στη Δημιουργική Κίνηση και το χορό, μέσω ανασκόπησης της διεθνούς βιβλιογραφίας. Στη Δημιουργική Κίνηση δεν απαιτείται ειδικός ρόλος, ειδική τεχνική, καμία ικανότητα, εξάσκηση, και μύηση στην κουλτούρα. Το μόνο που χρησιμοποιεί η κίνηση είναι ο χρόνος, το διάστημα, η ενέργεια και η ύλη. Ο χορός παρουσιάζεται σε πολλές μορφές, οι οποίες εξυπηρετούν διαφορετικές λειτουργίες. Ο κλασικός χορός, ο μοντέρνος χορός, ο δημιουργικός χορός, η τζαζ, οι κοινωνικοί χοροί, οι παραδοσιακοί χοροί και οι λαϊκοί χοροί αποτελούν μερικές από τις πιο διαδεδομένες μορφές χορού. Κάθε μορφή χορού έχει τη δική της πορεία στο χρόνο, τη δική της τεχνική και εξυπηρετεί διαφορετικούς κοινωνικούς, καλλιτεχνικούς, εκπαιδευτικούς, ακόμα και θεραπευτικούς σκοπούς. Ο χορός απαιτεί μια ειδική τεχνική, εκπαίδευση και μύηση στην κουλτούρα. Για να γίνει κανείς χορευτής μπαλέτου, πρέπει να μάθει την τεχνική του χορού του μπαλέτου, η οποία απαιτεί πάρα πολλή εξάσκηση. Όταν ολοκληρωθεί αυτή η εξάσκηση και δαμασθεί η τεχνική, ο χορευτής του μπαλέτου μπορεί να εκφραστεί δημιουργικά μέσα στα πλαίσια της ειδικής μορφής. Η απλή χαρά της κίνησης χάριν της κίνησης βιώνεται καθώς ολοκληρώνεται ο συγκεκριμένος ρόλος (όπως αυτός του θνήσκοντος κύκνου που εκφράζει πόνο και τραγωδία). Στην περίπτωση του λαϊκού χορού ή παραδοσιακού χορού ένας ολόκληρος πολιτισμός σχετίζεται με τη μορφή της κίνησης και της έκφρασης. Το άτομο πρέπει να μνησθεί στην κουλτούρα για να μπορέσει να χορέψει το συγκεκριμένο είδος χορού, το οποίο μπορεί να απαιτεί κάποιο είδος δεξιότητας. Γενικά για να κατανοήσει κανείς τι είναι Δημιουργική Κίνηση, τι είναι ο χορός, πρέπει να γνωρίζει, ποιες είναι οι ομοιότητες και οι διαφορές ανάμεσά τους. Ποια είναι και πως κατανοούμε τα οφέλη της Δημιουργικής Κίνησης και του χορού. Συμπερασματικά η Δημιουργική Κίνηση και ο χορός μπορούν μέσα από ένα κατάλληλα δομημένο πρόγραμμα να συμβάλει στην προαγωγή, στην αναβάθμιση και βελτίωση της Σχολικής Φυσικής Αγωγής.

**Λέξεις κλειδιά:** διερεύνηση, καταγραφή, πρόταση

##### 103. Ο ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ ΑΛΛΟΕΘΝΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Βουσινά Μ., Τζαβίδας Κ.

##### THE IMPACT OF GREEK FOLK DANCES ON FOREIGNER STUDENTS' INTRINSIC MOTIVATION M. Voutsina, K. Tzavidas

Ο ελληνικός χορός ως μορφή λαϊκής δημιουργίας άμεσα συνδεδεμένης με τη μουσική και το τραγούδι είναι αποτέλεσμα της πολυμορφίας των λειτουργιών της ζωής του Έλληνα, ποικίλει από τόπο σε τόπο και αποτελεί δημιούργημα λαού με μακρόχρονη πολιτισμική παράδοση. Αν και μέσα από την κοινή αίσθηση φαίνεται ότι οι μη Έλληνες που συμμετέχουν στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς δείχνουν να τους απολαμβάνουν, η επιστημονική διερεύνηση ψυχολογικών παραμέτρων όπως η εσωτερική παρακίνηση των συμμετεχόντων δε συναντάται συχνά στη βιβλιογραφία. Σκοπός της έρευνας ήταν να περιγράψει το πως βιώνουν τους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς φοιτητές και φοιτήτριες που δεν είναι Έλληνες. Η παρούσα έρευνα εξέτασε την εσωτερική παρακίνηση 43 φοιτητών/τριών (N=6 άνδρες και N=37 γυναίκες, Μ.Ο. ηλικίας 20.7 έτη) του αμερικανικού πανεπιστημίου Denison του Ohio μετά από ένα εξαήμερο διδασκαλίας ελληνικών παραδοσιακών χορών. Χρησιμοποιήθηκε το Intrinsic Motivation Inventory (Quin, Redding & Frazer, 2007) που αποτελείται από 18 προτάσεις οι οποίες συνοψίζουν την εσωτερική παρακίνηση σε 4 κατηγορίες: α) ενδιαφέρον/ευχαρίστηση, β)

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



αντιλαμβανόμενη ικανότητα, γ) προσπάθεια/σημασία και δ) πίεση/άγχος. Χρησιμοποιήθηκαν η περιγραφική στατιστική και η ανάλυση t-test για ανεξάρτητες ομάδες. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι φοιτητές/τριες παρουσίασαν την υψηλότερη τιμή στην κατηγορία ενδιαφέρον/ευχαρίστηση ( $M=5.33 \pm 0.48$ ) και τη χαμηλότερη στην κατηγορία πίεση/άγχος ( $M=3.94 \pm 0.89$ ). Με κριτήριο τη φυλή οι λευκοί φοιτητές/τριες διέφεραν στατιστικά σημαντικά από τους υπόλοιπους (ασιάτες, αφρικανούς και λατινοαμερικανούς) ως προς την κατηγορία ενδιαφέρον/ευχαρίστηση ( $t_{39}=-2.110$ ,  $p<.05$ ) ενώ, με κριτήριο την αντιλαμβανόμενη ικανότητα οι έχοντες προηγούμενη εμπειρία από ελληνικούς χορούς διέφεραν στατιστικά σημαντικά από εκείνους που έρχονταν για πρώτη φορά σε επαφή με αυτό το είδος χορών ( $t_{38}=2.998$ ,  $p<.05$ ). Τα αποτελέσματα της έρευνας δίνουν μία πρώτη ένδειξη για την εσωτερική παρακίνηση φοιτητών/τριών του εξωτερικού που διδάχθηκαν ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς και παρέχουν στοιχεία για την ελκυστικότητα που ασκούν στους αλλοεθνείς που συμμετέχουν σε αυτούς, αποδεικνύοντας ότι οι χοροί του τόπου μας είναι ένα από τα πιο ζωντανά και δυναμικά στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού.

**Λέξεις κλειδιά:** πολιτισμικές διαφορές, συμμετοχή, ευχαρίστηση

#### 163. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΩΣ ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ Λυκεσάς Γ. THE CREATIVITY AS WAY OF APPROACH THE GREEK TRADITIONAL DANCE G. Likesas

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι να επισημάνει τον καθοριστικό ρόλο της «δημιουργικότητας» ως μορφή διδασκαλίας, στον τρόπο προσέγγισης, διατήρησης, προβολής αλλά και προώθησης του ελληνικού παραδοσιακού χορού στην σχολική εκπαίδευση. Η δημιουργικότητα μπορεί να καλλιεργηθεί, να αναπτυχθεί και να εκφραστεί μέσα σε ένα περιβάλλον αποδοχής, ελευθερίας και επικοινωνίας με τα κατάλληλα ποιοτικά και ποσοτικά ερεθίσματα. Γι' αυτό πρέπει να απασχολήσει σοβαρά τους παιδαγωγούς το είδος των προβλημάτων που εισάγονται στα σχολεία, η γνωστική προετοιμασία του μαθητή και οι διαδικασίες στη διδακτική πράξη. Όσο για τους διδακτικούς μηχανισμούς, αυτοί πρέπει να κινούνται μέσα από τα όργανα της σχολικής ζωής. Σύμφωνα με τα ευρήματα, ενώ η δημιουργική ικανότητα των παιδιών αναπτύσσεται σταθερά από τη νηπιακή ηλικία, μια πρώτη κάμψη εμφανίζεται κατά την περίοδο της εισόδου του παιδιού στο σχολείο. Είναι φανερό ότι κατά τη σχολική του θητεία ο μαθητής αναγκάζεται να αναστείλει τη δημιουργική έκφραση και πρωτοτυπία και να υποκύψει στη διαδικασία της μηχανικής απομνημόνευσης σε ένα σχολείο στραμμένο στη μίμηση και την αναπαραγωγή. Η εκπαίδευση πρέπει να έχει την έννοια της συνεχόμενης δημιουργικής και ελεύθερης κινητικής έκφρασης των παιδιών. Να οργανώνει, να πληροφορεί και να διασώζει ένα μεγάλο μέρος της πολιτιστικής τους κληρονομιάς και να λειτουργεί ως χώρος κοινωνικοποίησης και μύησης, στις αξίες και συμπεριφορές της κοινωνίας. Η πιλοτική έρευνα διήρκεσε 6 μήνες και διεξήχθη στην Α' και Β' τάξη δύο (2) Γυμνάσιων του νομού Θεσσαλονίκης. Το ερευνητικό δείγμα αποτέλεσαν 200 μαθητές των παραπάνω Γυμνασίων. Χρησιμοποιήθηκε το δασκαλοκεντρικό στυλ διδασκαλίας και το στυλ της καθοδηγούμενης ανακάλυψης ή εφευρετικότητας, σε συνδυασμό με το στυλ της αποκλίνουσας παραγωγικότητας. Η συλλογή πληροφοριών έγινε με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης έδειξαν ότι, η ενεργή και βιωματική συμμετοχή των μαθητών, με την εφαρμογή των παραπάνω δημιουργικών μεθόδων διδασκαλίας, κάνει όχι μόνο πιο αποτελεσματικό και πετυχημένο το μάθημα, αλλά και παρουσιάζει αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς στην σχολική εκπαίδευση. Η επιτυχία του δημιουργικού αυτού προγράμματος διδασκαλίας συντελεί ακόμη περισσότερο στην διατήρηση και συνέχιση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

**Λέξεις κλειδιά:** μέθοδοι διδασκαλίας, σχολική εκπαίδευση, πολιτισμική κληρονομιά

#### 184. ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ, ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΕΡΟΒΙΚΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ, ΣΕ ΕΝΗΛΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ Γέντη Μ., Σερμπέζης Β., Τοκμακίδης Σ., Κούλη Ο., Γουλιμάρης Δ.

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.  
\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



#### CHANGES IN THE PSYCHOLOGICAL MOOD AND PHYSICAL CONDITION, AFTER THE APPLIANCE OF INTERVAL AEROBIC PROGRAMS AND GREEK FOLK DANCES, TO ADULT WOMEN

M. Gentis, V. Serbezis, S. Tokmakidis, O. Kouli, D. Goulimaris

Η ενασχόληση με φυσική δραστηριότητα προκαλεί στους συμμετέχοντες τόσο ψυχολογικές όσο και φυσιολογικές προσαρμογές. Σκοπός της εργασίας ήταν να διερευνηθούν οι διαφορές ως προς την ψυχολογική διάθεση και τη φυσική κατάσταση ενήλικων γυναικών, που συμμετέχουν σε προγράμματα αεροβικής γυμναστικής και ελληνικών χορών, πριν και μετά την εφαρμογή των προγραμμάτων. Επιπλέον, κατά πόσο οι διαφορές οφείλονται στο είδος της άσκησης και να επισημανθεί αν αυτές σχετίζονται με την παρέμβαση ή με την απλή ενασχόληση τους με τον χορό ή το αερόμπικ. Το δείγμα αποτέλεσαν 30 γυναίκες με Μ.Ο ηλικίας τα 45 έτη. Οι γυναίκες ήταν χωρισμένες σε τέσσερις ομάδες, δύο παρέμβασης και δύο ελέγχου. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο Προφίλ Καταστάσεων Διάθεσης (POMS) το οποίο τροποποιήθηκε για τον ελληνικό πληθυσμό. Το ερωτηματολόγιο αυτό μετράει άγχος-ένταση, κατάθλιψη, επιθετικότητα, ενεργητικότητα, κόπωση και σύγχυση για να ελέγξει τη συνολική ψυχολογική διάθεση και δόθηκε στις ασκούμενες πριν και μετά την εφαρμογή των δύο διαφορετικών προγραμμάτων που είχαν διάρκεια δώδεκα εβδομάδες. Η φυσική κατάσταση των συμμετεχόντων αξιολογήθηκε με το Παλίνδρομο Τεστ ενώ ταυτόχρονα προσδιορίζονταν στις δοκιμαζόμενες η καρδιακή τους συχνότητα με τη χρήση τηλεμετρικού καρδιοσυχνόμετρου (Polar Electron). Από τα αποτελέσματα δεν προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς την επίδραση του παρεμβατικού προγράμματος χορών σε σχέση με αυτό της αεροβικής γυμναστικής στους παράγοντες του ερωτηματολογίου και στην ψυχολογική διάθεση των γυναικών. Άρα διαφορές λόγω του είδους της άσκησης δεν προκύπτουν. Συνεπώς, μπορεί να υποθεθεί, ότι η συμμετοχή σε προγράμματα ελληνικών παραδοσιακών χορών μπορεί να επιφέρει παρόμοιες ψυχολογικές προσαρμογές με αυτά του αερόμπικ. Ανάλογα ήταν και τα αποτελέσματα ως προς τη φυσική κατάσταση των δοκιμαζομένων, δηλαδή δεν υπήρχαν στατιστικά σημαντικές διαφορές εξαιτίας του είδους της άσκησης. Υπήρξαν όμως στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς την φυσική τους κατάσταση μεταξύ της ομάδας ελέγχου ελληνικών παραδοσιακών χορών και της ομάδας παρέμβασης. Συνεπώς, η συνεχόμενη ροή του προγράμματος ελληνικών παραδοσιακών χορών (ομάδα παρέμβασης) επιφέρει μεγαλύτερες φυσιολογικές προσαρμογές σε σχέση με τη συνήθη μορφή του μαθήματος όπως αυτό συναντάται στους πολιτιστικούς φορείς. Εν κατακλείδι, ο χορός θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως μια εναλλακτική μορφή άσκησης με ανάλογα οφέλη του αερόμπικ και συνάμα με λιγότερη καταπόνηση των αρθρώσεων.

**Λέξεις κλειδιά:** ελληνικοί χοροί, αερόμπικ, ψυχική διάθεση, φυσιολογικές προσαρμογές

#### 30. ΟΙ ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΙΓΑΙΟ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΩΝ ΝΗΣΙΩΝ ΚΑΣΟΥ ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΡΗΤΗΣ

Δελιγιάννη Ε.Δ., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β.

#### THE DANCING FORM IN SOUTH AND SOUTH - EAST AEGEAN. THE CASE OF KASOS, KARPATOS AND CRETA ISLANDS

D.E. Deligianni, M. Koutsoumpa, V. Tirovola

Ο λαϊκός χορός είναι μια ανθρώπινη έκφραση που παρουσιάζεται από τη χαραυγή της ανθρωπότητας και διατηρείται μέχρι σήμερα. Παρά τις αλλαγές και τις μεταβολές που έχει υποστεί τόσο λειτουργικά όσο και μορφο-συντακτικά ή σημασιολογικά καταφέρνει μέχρι σήμερα να διατηρήσει την πολυπλοκότητα και «παραδοσιακότητα» των μορφών του. Σήμερα, αποτελεί κοινό τόπο η παραδοχή ότι η μελέτη των μορφο-συντακτικών χαρακτηριστικών του χορού και του συνδυασμού τους αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητούμενα στην προσέγγιση της δομής και μορφής του. Συνεπώς, μέσω της διερεύνησής τους καθίσταται δυνατός ο καθορισμός της δομικής σύστασης του χορού και με βάση αυτόν η σύγκριση μεταξύ διαφορετικών χορών της ίδιας ή άλλης περιοχής, ως προς την ομοτυπία ή ετεροτυπία τους, την αυτούσια μεταφορά, τη συνάφεια, την ετερομορφία ή τη μετάπλασή τους. Όπως συμβαίνει με όλες τις περιοχές της Ελλάδας, έτσι και το νησιωτικό πλέγμα των νησιών του νοτιο-ανατολικού Αιγαίου (π.χ. Κάσος και Κάρπαθος) παρουσιάζει τοπικές χορευτικές ιδιαιτερότητες που προβάλλονται μέσω της μορφο-συντακτικής υφής των χορών, συγκροτώντας

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



Ξεχωριστή χωρολογική περιφέρεια. Οι ιδιαιτερότητες αυτές, μολονότι γίνονται άμεσα αντιληπτές σε σχέση με τη δομο-μορφολογία των χωρών άλλων νησιωτικών περιφερειών, εν τούτοις δεν γίνονται ιδιαίτερα αντιληπτές με την αντίστοιχη των χωρών της Κρήτης. Αυτό συμβαίνει γιατί η χωρολογική περιφέρεια του νοτιο-ανατολικού Αιγαίου εμφανίζει κοινά μορφικά και υφολογικά χαρακτηριστικά με αυτήν της Κρήτης. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η τεκμηρίωση της δομικής και μορφολογικής συνάφειας των χωρών της Καρπάθου και Κάσου προκειμένου να διαπιστωθούν οι ομοιότητες και οι διαφορές τους σε σχέση με αυτών της Κρήτης. Ειδικότερα, με βάση τη δομικό-μορφολογική και συγκριτική μέθοδο, στοχεύει στην ανάδειξη των κοινών κινήτων τύπων ή υποκινήτων τύπων που συναντώνται στις προαναφερθείσες περιοχές προκειμένου να διαφανεί τόσο η κοινή δομική τους σύσταση όσο και η υφολογία τους. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η εθνογραφική μέθοδος, η οποία βασίστηκε στη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Οι πρωτογενείς πηγές αφορούν στα δεδομένα που προέρχονται από την επιτόπια έρευνα. Η χρήση των δευτερογενών πηγών βασίζεται στις αρχές της αρχαικής ιστορικής και εθνογραφικής έρευνας. Η καταγραφή των χωρών γίνεται με βάση το σύστημα σημειογραφίας του Laban, ενώ για την ανάλυση της δομής και μορφής των χωρών χρησιμοποιήθηκε η δομική-μορφολογική μέθοδος. Τέλος, για τη σύγκριση της δομής και μορφής των χωρών χρησιμοποιείται η συγκριτική μέθοδος. Εν κατακλείδι, η ανάλυση έδειξε ότι οι χοροί της Κάσου και Καρπάθου παρά τις φαινομενικές διαφορές τους εμφανίζουν κοινά στοιχεία τόσο στη σύσταση της δομής όσο και στην υφολογία με τους χορούς της Κρήτης.

**Λέξεις κλειδιά:** χορευτικές μορφές-σύγκριση χωρών

#### 41. Η "ΠΡΩΤΗ" ΚΑΙ Η "ΔΕΥΤΕΡΗ ΥΠΑΡΞΗ" ΤΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΟΝ ΠΕΝΤΑΛΟΦΟ ΤΟΥ ΎΒΡΟΥ. ΜΙΑ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ Φιλίππιδου Ε., Κουτσούμπα Μ., Τυροβολά Β.

#### THE "FIRST" AND THE "SECOND EXISTENCE" OF FOLK DANCE IN PENTALOFOS, EVROS. A COMPARATIVE STUDY

E. Filippidou, M. Koutsouba, V. Tyrovola

Η περιοχή του Τριγώνου του νομού Έβρου, μία πολυπολιτισμική περιοχή μεταξύ Ελλάδας, Βουλγαρίας και Τουρκίας, χαρακτηρίζεται από μια μεγάλη ποικιλία ρυθμών και χορευτικών μορφών, καθώς σε αυτή συνυπάρχουν αρμονικά ομάδες γηγενών και πρόσφυγικές ομάδες κυρίως από την Αδριανούπολη και τη Βόρεια Θράκη. Μία από τις κοινότητες του Τριγώνου είναι και ο Πεντάλοφος, που κατοικείται από αμιγώς ντόπιους κατοίκους. Σήμερα, στην κοινότητα αυτή παρατηρείται τόσο η διατήρηση κάποιων χορευτικών δρωμένων, όσο και η αναβίωση και η αναγέννησή τους. Η δεύτερη, πραγματοποιείται από το Σύλλογο γυναικών της κοινότητας και έχει ως αποτέλεσμα ο χορός να αναπαριστάνεται μέσα στη αίθουσα του Συλλόγου, καθώς και σε χορευτικές παραστάσεις. Έτσι, ο χορός στην περίπτωση του Πεντάλοφου αποτελεί στοιχείο έκφρασης του Συλλόγου, αλλά ταυτόχρονα συνιστά και λειτουργικό κομμάτι όλων των κατοίκων της κοινότητας, οι οποίοι συμμετέχουν ενεργά τόσο στο δημόσιο χορό του πανηγυριού, όσο και στις εθιμικές περιστάσεις που διατηρούνται ακόμη. Συνεπώς, παρατηρείται η συνύπαρξη του χορού στο πρωτογενές περιβάλλον του με τη μεταφορά του στη χορευτική σκηνή από τους ίδιους ανθρώπους, που είναι συγχρόνως και μέλη της κοινότητας, αλλά και μέλη του Συλλόγου. Με άλλα λόγια, παρατηρείται η ταυτόχρονη "πρώτη" και "δεύτερη ύπαρξη" του χορού. Σκοπός της ερευνητικής αυτής εργασίας είναι να διαπιστώσει τις τυχόν διαφοροποιήσεις του μουσικο-χορευτικού φαινομένου της κοινότητας Πεντάλοφου στα δύο αυτά περιβάλλοντα τέλεσης. Ειδικότερα, με βάση τη συγχρονία στην κοινότητα του Πεντάλοφου και με σημείο αναφοράς τα συστατικά στοιχεία του χορού σε μακροεπίπεδο (χώρος, χρόνος, διοργάνωση, μουσική συνοδεία, μουσικά όργανα, συμμετέχοντες, χορευτικό ρεπερτόριο, στοιχεία χορών), στοχεύει στην ανάδειξη των ομοιοτήτων και διαφορών στα δύο περιβάλλοντα τέλεσης της χορευτικής πράξης. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε με βάση την εθνογραφική μέθοδο και προέρχεται από πρωτογενείς και δευτερογενείς πηγές, ενώ για την επεξεργασία τους χρησιμοποιήθηκε η συγκριτική μέθοδος. Οι έννοιες της "πρώτης" και "δεύτερης ύπαρξης" χρησιμοποιούνται με βάση τον ορισμό της Kealiinohomoku (1972) σύμφωνα με τον οποίο στην πρώτη περίπτωση ο χορός συνιστά αναπόσπαστο κομμάτι μιας κοινωνίας, ενώ στη δεύτερη ελκύει το ενδιαφέρον μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων. Από την ανάλυση και σύγκριση των δεδομένων διαπιστώνεται, ότι παρόλο που το χορευτικό ρεπερτόριο παραμένει το ίδιο και στις δύο περιπτώσεις, τα

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.



## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



υπόλοιπα στοιχεία διαφοροποιούνται. Ως εκ τούτου, παρόλο που στην κοινότητα Πενταλόφου παρατηρείται ταυτόχρονη "πρώτη" και "δεύτερη ύπαρξη" του χορού, ωστόσο αναδεικνύονται σημαντικές διαφορές σε μια πλειάδα στοιχείων.

**Λέξεις κλειδιά:** Τρίγωνο Έβρου, πρωτογενές περιβάλλον, σύλλογος, αναβίωση δρωμένων, χορευτικό ρεπερτόριο, χορευτική σκηνή

#### 88. ΧΟΡΟΣ, ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΑΣ ΗΘΙΚΗΣ: Η ΔΥΑΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΗΘΙΚΗΣ ΤΗΣ ΡΕΜΠΕΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΥ ΖΕΜΠΕΚΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

Τυροβολά Κ.Β.

#### CODE OF ETHICS, DANCE AND SONG: THE BINARY CATEGORIZATION TO ETHICS CODE IN THE TRADITION OF REMPETIKO. THE CASE OF URBANISED DANCE OF "ΖΕΙΒΕΚΙΚΟ"

V.K. Tyrovola

Σύμφωνα με τις ανθρωπολογικές θεωρήσεις, ο κώδικας ηθικής είναι ένα σύστημα κριτηρίων αφενός συνειδητών, βάση των οποίων αξιολογούνται κοινωνικά τα άτομα και τοποθετούνται στην κοινωνική ιεραρχία και αφετέρου, ασυνειδών βάσει των οποίων καταγράφονται οι κοινωνικές σχέσεις. Από την άλλη πλευρά, η δυαδική κατηγοριοποίηση είναι ένα εννοιολογικό εργαλείο που βρίσκει εφαρμογή στις κοινωνικές επιστήμες με δύο τρόπους: α) είτε στην ανάλυση θεμάτων που αφορούν σε αυτή καθαυτή την ανθρώπινη νόηση β) είτε στην ερμηνεία της κοινωνικής πραγματικότητας, μέσα από την αναγωγή στην ανθρώπινη σκέψη, δηλαδή την αναγωγή στο συμβολικό επίπεδο. Στις προαναφερόμενες επιστήμες ο κώδικας ηθικής, προβάλλεται κυρίως μέσα από το δυαδικό δίπολο "τιμή/ντροπή" και υπάγεται σε ένα σύστημα προ-αστικό ή αστικοποίησης των αγροτικών στρωμάτων, ρυθμίζοντας εκεί την κατανομή ισχύος και τη δύναμη επιβολής. Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα άτομα που έχουν "τιμή" και "ντροπή", βρίσκονται στο πλαίσιο του κοινωνικά παραδεκτού με τη θετική ή αρνητική αποτίμησή τους. Τι συμβαίνει όμως με τους ρεμπέτες και τη ρεμπέτικη παράδοση; Στην προκειμένη περίπτωση, σε ποια συγκεκριμένη ανθρώπινη σκέψη αναφερόμαστε; Σε ποιο νοητικό σύστημα ανήκει ο ηθικός κώδικας της "τιμής/ντροπής"; Με ποιο τρόπο ο ζεμπέκικος-ο κυρίαρχος χορός της ρεμπέτικης παράδοσης-αναδεικνύει, στο συμβολικό επίπεδο, τον κώδικα ηθικής της ρεμπέτικης κοινωνίας ή των ιδίων των ρεμπετών; Σκοπός της εργασίας είναι η ανάδειξη των ηθικών αξιών και των κοινωνικών σχέσεων της ρεμπέτικης κοινωνίας μέσα από το θεματικό περιεχόμενο των τραγουδιών, τα οποία, από την πλευρά της μουσικής συνοδείας, είναι τονισμένα στο ρυθμό του ζεμπέκικου χορού. Ειδικότερα, μέσα από την ανάλυση ενός δισκογραφικού δείγματος 150 τραγουδιών της κλασικής περιόδου του ρεμπέτικου (1922-1940) και με βάση το μεθοδολογικό μοντέλο των δυαδικών ερμηνευτικών σχημάτων του Herzfeld [π.χ. μέσα-έξω, άνδρας-γυναίκα, εσωστρέφεια-εξωστρέφεια, υπερηφάνεια-αυτοκριτική, δύναμη-αδυναμία, κυριαρχία-υποτέλεια, μάνα-ερωμένη, ως συμπληρωματικών εννοιολογικών ζευγών], στοχεύει στην προβολή των βασικών ηθικών χαρακτηριστικών της ρεμπέτικης κοινωνίας και των εκφραστών της, στην πολυμορφία και την ιστορικότητα. Εν κατακλείδι, στη ρεμπέτικη παράδοση, ο ηθικός κώδικας, όπως αναδεικνύεται από το θεματικό περιεχόμενο των τραγουδιών που συνοδεύουν το ζεμπέκικο χορό, εμφανίζεται εντελώς αντίθετος με τις επικρατούσες συμβατικές ηθικές αξιολογήσεις της αντίστοιχης χρονικής περιόδου. Η "τιμή" και η "ντροπή", αποκτούν διαφορετική διάσταση από αυτή της αποδοχής του κοινωνικά "επιτρεπτού", εκφραζόμενες, αφενός υπό τους όρους της υπεραξιολόγησης της ζωής της παρανομίας και αφετέρου, υπό τους όρους ενός κώδικα ηθικών κανόνων συμπεριφοράς και αξιών στους οποίους στηρίζεται το γόητρο του "μάγκα". Πρόκειται για ηθικούς κανόνες συμπεριφοράς που διέπουν τις αντιφατικές σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της συγκεκριμένης κοινωνικής υπο-ομάδας, αναδεικνύοντας έναν ιδιότυπο αξιολογικό κώδικα ηθικής, ο οποίος συναντάται-όχι τυχαία-στους ηθικούς κανόνες συμπεριφοράς αντίστοιχων υπο-ομάδων και άλλων χωρών.

**Λέξεις κλειδιά:** κώδικας ηθικής, "τιμή/ντροπή", δυαδικά ερμηνευτικά σχήματα, ρεμπέτικο τραγούδι, ζεμπέκικος χορός.

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



#### 89. ΜΙΑ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΟΡΟΥ ΤΟΥ LABAN ΣΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΧΟΡΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Σκαφίδα Α., Κουτσούμπα Ι.Μ., Τυροβολά Κ.Β.

#### AN APPRAISAL OF THE USE OF THE LABANOTATION SYSTEM IN THE GREEK FOLK DANCES IN GREECE

A. Skafida, M.I. Koutsouba, V.K. Tirovola

Βασική προϋπόθεση για την αρχειοθέτηση, διατήρηση, αναβίωση μιας χορογραφίας, αλλά και για την ακαδημαϊκή έρευνα και μελέτη του χορού είναι η καταγραφή της χορευτικής κίνησης με ένα σημειογραφικό σύστημα, καθώς η σημειογραφία του χορού συμβάλλει στην κατανόηση της χορευτικής κίνησης, ενώ παράλληλα συνιστά ένα βασικό εργαλείο για τη διάδοση της χορευτικής γνώσης. Στην Ελλάδα η χρήση ποικίλων σημειογραφικών συστημάτων είναι σχετικά πρόσφατη, ενώ από τη δεκαετία του 1990 και μετά πυκνώνουν οι προσπάθειες καταγραφής ελληνικών παραδοσιακών χορών με το σύστημα σημειογραφίας κίνησης και χορού του Laban, το Labanotation. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η συλλογή και αποτίμηση της καταγραφής των λαϊκών παραδοσιακών χορών στην Ελλάδα με το σύστημα Laban που χρήζει παγκόσμιας απήχησης στην έρευνα του χορού, ούτως ώστε να αξιολογηθεί η χρήση του συγκεκριμένου συστήματος στην χώρα μας. Για το σκοπό αυτό γίνεται καταγραφή όλων των ερευνητών του χορού στην Ελλάδα που έχουν μέχρι σήμερα χρησιμοποιήσει το σύστημα Laban στην περίπτωση του ελληνικού παραδοσιακού χορού, καθώς και όλων των χορών που έχουν καταγραφεί με το σύστημα αυτό. Η καταγραφή πραγματοποιείται μέσα από βιβλιογραφική επισκόπηση. Από την επισκόπηση διαπιστώνεται ότι η χρήση του σημειογραφικού συστήματος του Laban τόσο από πλευράς ερευνητών όσο και χορευτικών μορφών είναι πολύ περιορισμένη, δεδομένης της ανάπτυξης της έρευνας του χορού στην Ελλάδα, αλλά και των πολυπληθών χορευτικών μορφών της. Από την άλλη πλευρά, οι υπάρχουσες προσπάθειες δηλώνουν τη στροφή που πραγματοποιείται στη χώρα μας όσον αφορά το σημαντικό αυτό κομμάτι έρευνας και μελέτης του χορού. Ωστόσο, υπάρχει πολύς δρόμος ακόμα για μια ευρύτερη υιοθέτηση του σημειογραφικού συστήματος του Laban, υιοθέτηση που θα ενδυναμώσει την παρουσία της ελληνικής έρευνας και μελέτης του χορού στο διεθνές γίγνεσθαι.

**Λέξεις κλειδιά:** σημειογραφία κίνησης και χορού με το σύστημα Laban, ελληνικός παραδοσιακός χορός, έρευνα του χορού, Έλληνες ερευνητές

#### 81. Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΗΝ ΚΟΣΜΙΚΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΓΑΜΟΥ Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ Ταμπάκη Α.Α., Κουτσούμπα Ι.Μ., Τυροβολά Κ.Β.

#### DANCE AT THE SECULAR PHASE OF THE EPIROTIC WEDDING THE EXAMPLE OF THE PARAMYTHIA AREA

A.A. Tampaki, M.I. Koutsouba, V.K. Tyrovola

Παρά την αλλαγή των κοινωνικών δομών τα χρόνια που προηγήθηκαν, διαπιστώνουμε ότι ο αστικός τρόπος ζωής στην Ήπειρο δεν έχει επηρεάσει μέχρι σήμερα ολοκληρωτικά τη συμπεριφορά των νέων σχετικά με την διατήρηση των τοπικών παραδόσεων. Για παράδειγμα, ο γάμος στην Παραμυθιά της Ηπείρου εξακολουθεί να τελείται με τον παραδοσιακό τρόπο και να αντικατοπτρίζει μέσω του χορού και του τραγουδιού την παραδοσιακή ζωή και τις κοινωνικές αξίες της τοπικής κοινωνίας, αναδεικνύοντας μεταξύ άλλων τη σημασία του χορού και του τραγουδιού ως ιδιαίτερης δραστηριότητας της οικογένειας και της κοινότητας. Η παρούσα έρευνα εστιάζει στην εθιμοτυπική λειτουργία των σημαντικότερων χορών που τελούνται κατά την κοσμική φάση του Παραμυθιώτικου γάμου στη σύγχρονη. Σκοπός της έρευνας είναι η διερεύνηση της λειτουργίας του χορού και του τραγουδιού σε σχέση με τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην κοσμική φάση του γάμου. Ειδικότερα, με αναφορά στην τοπική κοινωνία της Παραμυθιάς, το χορό και το θεματικό περιεχόμενο των τραγουδιών, επισημαίνονται τα ήθη και έθιμα κατά την κοσμική φάση του γάμου, εστιάζοντας: α) στο ρόλο του κουμπάρου β) στο ρόλο του πρωτοχορευτή στον εκάστοτε χορό και, γ) στο ρόλο τη γυναίκας που βρίσκεται στην κορυφαία θέση του χορού. Παράλληλα, γίνεται αναφορά στο τραγούδι του γάμου και καταγράφεται το μουσικο-χορευτικό

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



ρεπερτόριο κατά την κοσμική φάση. Η προσοχή εστιάζεται στην άμεση σχέση του θεματικού περιεχομένου των τραγουδιών με τον πρωτοχορευτή. Οι νέοι, ως συνεχιστές της ηπειρώτικης παράδοσης, συνηθίζουν κάθε φορά που αλλάζουν τα λόγια του τραγουδιού και αναφέρονται σε συγκεκριμένο πρόσωπο, το τελευταίο να επιτελεί και το ρόλο του πρωτοχορευτή. Με αυτό τον τρόπο διατηρούν τη "σειρά στο χορό" υπό τους όρους των παραδεδωμένων. Για τη συλλογή των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε η εθνογραφική μέθοδος, η οποία βασίστηκε στη χρήση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών. Τα δεδομένα ταξινομήθηκαν σύμφωνα με το μεθοδολογικό μοντέλο του Van Gennep, σε τρεις φάσεις (έθιμα χωρισμού, μεταβατικά και ενσωμάτωσης). Πρόκειται για ένα θεωρητικό σχήμα, που έχει δυνατότητα εφαρμογής σε όλες τις εκδηλώσεις της κοινωνικής ζωής, που λειτουργούν ως εθιμικές διαδικασίες ή δρώμενα. Η καταγραφή των χορών γίνεται με το σύστημα σημειογραφίας Laban. Για την ανάλυση της δομής και μορφής των χορών χρησιμοποιείται η δομική-μορφολογική και τυπολογική μέθοδος ανάλυσης. Συμπερασματικά, οι νέοι της Παραμυθιάς διατηρούν κάποια από τα βασικά χαρακτηριστικά του παραδοσιακού ηπειρώτικου γάμου. Στο γαμήλιο γλέντι εξακολουθούν να χορεύουν χορούς, οι οποίοι διατηρούν μέχρι σήμερα το ξεχωριστό τους νόημα, εφόσον αντικατοπτρίζουν εθιμοτυπικές διαδικασίες που σηματοδοτούν τις διατηρητέες αξίες της τοπικής κοινωνικής ζωής.

**Λέξεις κλειδιά:** ελληνικός παραδοσιακός χορός, τραγούδι, πρωτοχορευτής, κοσμική φάση γάμου, Ήπειρος

**205. "ΚΙ Ο ΧΟΡΟΣ ΚΑΛΑ ΚΡΑΤΕΙ": ΕΙΚΟΝΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΟ ΧΟΡΟ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΕΛΛΑΔΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ**  
**Πανοπούλου Κ., Ζωγράφου Μ.**

**"AND THE DANCE GOES ON": IMAGES AND THEIR TRANSFERENCE TO PROVERBS RELATED TO DANCE IN GREECE**  
**K. Panopoulou, M. Zografou**

Η λαϊκή παροιμία έχει εξεταστεί κυρίως ως ποιητικό είδος. Όμως τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να προκαλεί το ενδιαφέρον των μελετητών ως προς τις κοινωνιολογικές διαστάσεις της, εξαιτίας της μακροβιότητας αλλά και σύγχρονης χρήσης της. Το σύνολο των παροιμιών αποτελεί ένα σύστημα κανόνων ηθικής συμπεριφοράς και λαϊκού δικαίου διατυπώνοντας με συμπυκνωμένο λόγο τις ισχύουσες αντιλήψεις γύρω από τη ζωή των ανθρώπων. Στην ελληνική βιβλιογραφία τη σημαντικότητα των παροιμιών που αναφέρονται στο χορό επισήμανε ο Δ. Λουκάτος τονίζοντας τη συμβολή τους, εξαιτίας του εύρους τους, στη διαμορφωμένη αντίληψη για το χορό των φορέων του λαϊκού πολιτισμού. Η εργασία αυτή αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου ερευνητικού προγράμματος που αφορά στην ανίχνευση των αντιλήψεων περί χορού μέσα από τον υπονοούμενο συμβουλευτικό λόγο των παροιμιών. Στόχος αυτής της ανακοίνωσης είναι η παρουσίαση μιας πρώτης ταξινόμησης εκδοχής των ποικίλων παροιμιών για το χορό. Για τη συλλογή του υλικού χρησιμοποιήθηκαν τα αρχεία του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, του σπουδαστηρίου Λαογραφίας του Α.Π.Θ., της Δημόσιας Βιβλιοθήκης των Σερρών. Το υλικό αυτό συμπληρώθηκε και με εθνογραφικό υλικό από προσωπική έρευνα των συγγραφέων καθώς επίσης και από αντίστοιχο υλικό καθοδηγούμενων από τους συγγραφείς διπλωματικών εργασιών. Οι πρώτες συμπερασματικές παρατηρήσεις προτείνουν την ταξινόμηση των παροιμιών σε κατηγορίες που αφορούν σε μορφικού χαρακτήρα διαστάσεις και σε κατηγοριοποιήσεις που συνδέονται με τις ισχύουσες κοινωνικές δομές (διάκριση κατά φύλα, εργασία, κλπ.).

**Λέξεις κλειδιά:** χορός, παροιμίες

**226. ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ**  
**Σαββίδου Κ., Γουλιμάρης Δ., Σερμπέζης Β., Φιλίππου Φ.**

**LEARNING ASSOCIATIONS OF GREEK DANCES AND MOTIVATION**  
**K. Savidou, D. Goulimaris, V. Serbezis, F. Filipou**

Η παρακίνηση μπορεί να καθοριστεί ως ο βαθμός με τον οποίο ένα άτομο καταβάλει προσπάθεια με σκοπό να

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.  
 \* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



κατευθυνθεί σε ένα συγκεκριμένο στόχο τον οποίο έχει θέσει εκ των προτέρων. Στην παρακίνηση των ανθρώπων πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη τις ανάγκες της ομάδας που διοικούμε, των ατόμων που αποτελούν την ομάδα και των μαθητών. Οι άνθρωποι έχουν ισχυρότερα κίνητρα να εργαστούν προς ένα στόχο αν έχουν συμμετάσχει στον καθορισμό του. Η παρακίνηση είναι μια διαδικασία στην οποία οι άνθρωποι επιλέγουν ένα πρότυπο συμπεριφοράς προκειμένου να επιτευχθούν οι προσωπικοί τους στόχοι. Τα κίνητρα σχετίζονται με εξωτερική επίδραση η οποία εσωτερικεύεται. Αυτό κατευθύνει την συμπεριφορά του ατόμου ώστε να πετύχει τους στόχους που έχει θέσει. Οι περισσότερες θεωρίες κινήτρων επικεντρώνουν την προσοχή τους στην εξέταση των ανθρωπίνων αναγκών και τους τρόπους ικανοποίησης τους. Στην παρακίνηση υπάρχει μια αλυσιδωτή αντίδραση που αρχίζει με τις ανάγκες, οι οποίες δημιουργούν επιθυμίες. Στην συνέχεια τα άτομα επιδιώκουν να πραγματοποιήσουν τις επιθυμίες τους, ώστε να νιώσουν ικανοποίηση. Αυτή η αλυσίδα ανάγκης, επιθυμίας, ικανοποίησης εξηγεί και τον λόγο για τον οποίο οι άνθρωποι εργάζονται. Σύμφωνα με την θεωρία παρακίνησης του Hertzberg οι παράγοντες που προκαλούν το αίσθημα ικανοποίησης των εργαζομένων είναι έξι (επίτευξη, ευθύνη, αναγνώριση, ανέλιξη, εργασιακό ενδιαφέρον, προσωπική ανάπτυξη). Στους πολιτιστικούς φορείς, που πραγματοποιούνται μαθήματα ελληνικών χορών, το εκπαιδευτικό αποτέλεσμα επηρεάζεται σε σημαντικό βαθμό από την εργασιακή ικανοποίηση των δασκάλων χορού. Σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση των έξι παραγόντων παρακίνησης των δασκάλων ελληνικών χορών. Το δείγμα της έρευνας ήταν εξήντα εννέα καθηγητές ελληνικών χορών. Η συλλογή των δεδομένων της έρευνας πραγματοποιήθηκε με το ερωτηματολόγιο παρακίνησης των Everard και Morris. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι η πλειοψηφία των παραγόντων είναι πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Περιθώρια βελτίωσης παρουσιάζονται στο βαθμό ελευθερίας, στη λήψη των αποφάσεων και των εργασιακών ρόλων των δασκάλων χορού.

**Λέξεις κλειδιά:** χορός, παρακίνηση, πολιτιστικοί φορείς

#### 227. ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΚΙΝΗΤΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΧΟΡΩΝ Γουλιμάρης Δ. , Φιλίππου Φ. , Σαββίδου Κ. , Σερμπέζης Β.

##### MOTIVES' MODEL IN GREEK DANCE TEACHER D. Goulimaris, F. Filippou, K. Savidou, V. Serbezis

Η μεταβολή του κοινωνικο-οικονομικού πλαισίου στην Ελλάδα τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα οδήγησε στο δευτερογενή τρόπο μετάδοσης του παραδοσιακού χορού. Η αστικοποίηση του πληθυσμού είχε ως συνέπεια την ίδρυση πολιτιστικών φορέων που στόχο έχουν την διατήρηση και αναμετάδοση της ελληνικής παράδοσης. Ο ρόλος του δασκάλου χορού είτε διδάσκει το αντικείμενο του σε σχολείο είτε σε κάποιο πολιτιστικό φορέα αφορά τόσο την εκμάθηση των ελληνικών παραδοσιακών χορών στις νεότερες γενιές όσο και την θεατρική παρουσίαση του χορού ως καλλιτεχνικό είδος. Η παρουσία του είναι κομβική για την εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Η αποτελεσματικότητα ενός μαθήματος χορού σχετίζεται με την παρακίνηση του δασκάλου χορού. Για να παρακινήθει θα πρέπει να θέσει στόχους ώστε να προσπαθήσει για την επίτευξη τους. Έτσι θα μπορέσει να προσφέρει στον ίδιο ένα σπουδαίο εργασιακό αποτέλεσμα, ικανοποίηση και ευεξία. Ο συνδυασμός παρακίνησης και κατάλληλων διδακτικών μεθόδων οδηγούν σε ένα αποτελεσματικό και ευχάριστο μάθημα. Σκοπός της εργασίας είναι η διερεύνηση της δυνατότητας εφαρμογής του μοντέλου κινήτρων του Hertzberg στο χώρο της εκπαίδευσης ελληνικών χορών. Συγκεκριμένα, έγινε προσπάθεια να διαπιστωθεί αν οι «παρακινήτες», οι οποίοι είναι οι παράγοντες εργασιακού περιεχομένου, επιβεβαιώνονται στην περίπτωση των εκπαιδευτών ελληνικών χορών. Το δείγμα της έρευνας ήταν εξήντα εννέα καθηγητές ελληνικών χορών. Η μέθοδος του self-completed ερωτηματολογίου επιλέχθηκε για τη διερεύνηση των απόψεων τους. Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο παρακίνησης των Everard και Morris. Ελέγχθηκε η παραγοντική δομή και η εσωτερική συνοχή των «παρακινήτων» παραγόντων της θεωρίας. Τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τους έξι παράγοντες της θεωρίας. Το γεγονός αυτό προσφέρει στα μέλη της διοίκησης των πολιτιστικών φορέων και στους ερευνητές του αντικείμενου ένα χρήσιμο εργαλείο ανάλυσης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την βελτίωση της εργασιακής ικανοποίησης των καθηγητών ελληνικών χορών και την μεγιστοποίηση του εκπαιδευτικού αποτελέσματος.

**Λέξεις κλειδιά:** χορός, κίνητρα, δάσκαλος χορού

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.



## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



#### 229. Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1960-1980

Γκαρτζονίκα Ε.

#### GREEK TRADITIONAL DANCE IN SECONDARY EDUCATION: PURPOSE AND CONTENT OF THE SUBJECT DURING THE 1960-1980 PERIOD

E. Gartzonika

Ο ελληνικός παραδοσιακός χορός έχει μια μακρά παρουσία στη δημόσια εκπαίδευση. Η ένταξή του αρχικά (1914), στις απογευματινές σχολικές δραστηριότητες με τον όρο εθνικοί χοροί και η συμμετοχή του αργότερα (1932), «ως κατακλείς κάθε τύπου σχολικών εκδηλώσεων», στη δημιουργία συλλογικών αναπαραστάσεων, καθόρισαν σε μεγάλο βαθμό το σκοπό και το περιεχόμενο της διδασκαλίας του στην υποχρεωτική εκπαίδευση. Αντικείμενο της εργασίας αποτελεί η διερεύνηση του ελληνικού παραδοσιακού χορού στη μέση εκπαίδευση κατά το χρονικό διάστημα 1960-1980, μέσα από τα επίσημα θεσμικά κείμενα. Ειδικότερα, εξετάζει τις αλλαγές που έγιναν στους σκοπούς και το περιεχόμενο του διδακτικού αντικείμενου, σε συνάρτηση με τις γενικότερες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις αλλά και τις επικρατούσες ιστορικό-κοινωνικές και πολιτισμικές συνθήκες. Η τεχνική της ποιοτικής ανάλυσης περιεχομένου που χρησιμοποιείται για την εξέταση πρωτογενών κατά βάση πηγών, αναδεικνύει τις βαθύτερες επιδιώξεις της εκάστοτε εκπαιδευτικής πολιτικής που συνδέονται με το αντικείμενο των ελληνικών παραδοσιακών χορών. Το εξεταζόμενο χρονικό διάστημα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς εντοπίζονται σημαντικές εκπαιδευτικές μεταβολές, όπως είναι ο εκπαιδευτικός ν. 4379 του 1964 αλλά και επιμέρους θεσμικές ρυθμίσεις που άπτονται του μαθήματος των ελληνικών παραδοσιακών χορών. Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι, η εικοσαετία 1960-1980 αποκρυσταλλώνει τις προθέσεις της πολιτείας όσον αφορά τις επιδιώξεις από τη διδασκαλία του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Ο διαχρονικός στόχος της συγκρότησης της εθνικής ταυτότητας των νέων πολιτών μέσω της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, ασκεί σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση των περιεχομένων του αντικείμενου. Η συνεχής χρήση του όρου εθνικοί χοροί, η ανάδειξη δύο χορών σε «πανελληνίους» για υποχρεωτική διδασκαλία και η ενσωμάτωση των τοπικών χορών στην εκπαιδευτική διαδικασία, πιστοποιούν τη συμβολή του αντικείμενου στη συγκρότηση και αναπαραγωγή της εθνικής ταυτότητας.

**Λέξεις κλειδιά:** εθνικοί χοροί, υποχρεωτική εκπαίδευση, εθνική ταυτότητα, εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις

#### 298. ΧΟΡΕΥΤΙΚΑ ΥΒΡΙΔΙΑ ΩΣ ΤΟΠΟΙ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΤΟΥ ΖΟΡΜΠΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΒΟΡΙΓΙΝΕΣ Πατεράκη Μ.

#### DANCE HYBRIDS AS SPACES FOR CONVERSATION BETWEEN LOCAL AND GLOBAL. THE CASE OF ABORIGINAL CHOREOGRAPHY OF ZORBA'S DANCE.

M. Pateraki

Σύμφωνα με την ανθρωπολογική οπτική ο χορός, ως ένα συμβολικό σύστημα, συνομιλεί, συνδυάζοντας παλιές φόρμες με νέους τρόπους, δημιουργώντας νέα μηνύματα αντίστοιχα με το κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο χρησιμοποιείται. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι η μελέτη της Αβοριγίνιας χορογραφίας του χορού του Ζορμπά έτσι όπως αυτή παρουσιάστηκε από μία ομάδα ιθαγενών του Elcho Island, σε εκδήλωση της Ελληνικής κοινότητας του Darwin της Β. Αυστραλίας. Σύμφωνα με τα δεδομένα, η συγκεκριμένη χορογραφία στοιχειοθετείται από ένα μείγμα παραδόσεων και τεχνικών που οικειοποιείται τη μουσική του χορού του Ζορμπά, άρρηκτα συνδεδεμένη με την παγκόσμια εμπορική του επιτυχία. Η εκμετάλλευση των νέων επικοινωνιακών τεχνολογιών (διαδίκτυο) για την προβολή αυτής της χορογραφίας του χορού του Ζορμπά είχε ως αποτέλεσμα το έντονο ενδιαφέρον του παγκόσμιου κοινού που καταγράφεται καθημερινά στην επισκεψιμότητα του καταχωρημένου αρχείου. Η παρούσα μελέτη υποστηρίζει ότι η 'υβριδική' αυτή χορογραφία, αξιοποιώντας την παγκόσμια επιτυχία του χορού του Ζορμπά, αναδεικνύει συγκεκριμένες πολιτικές και

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



ιδεολογικές σκοπιμότητες που άπτονται του πολιτισμικού τουρισμού και όχι μόνο, αποτελεί ένα νέο τόπο έκφρασης της μικρής αυτής ομάδας ιθαγενών, τόπο συνομιλίας του τοπικού με το παγκόσμιο.

**Λέξεις κλειδιά:** επινόηση, πολιτισμικός τουρισμός

**291. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ**  
Σερμπέζης Β., Παναγοπούλου Β.

**PLANNING AND ORGANISATION OF GREEK TRADITIONAL DANCES CONSEQUENCE: TEACHING PROGRAM FOR FIRST- AGE SCHOOL CHILDREN**  
V. Serbezis, V. Panagoulou

Ένα από τα σοβαρότερα μεθοδολογικά προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει ο δάσκαλος χορού, είναι η επιλογή των αντικειμένων διδασκαλίας και η συγκρότησή τους σε ακολουθία καθώς απαιτεί την ενδελεχή μελέτη της δομής και της λειτουργίας τους. Γενικότερα για τις τέχνες και ειδικότερα για το χορό η έννοια της δομής αντιστοιχεί στην ολοποιητική ενότητα που αφορά το παραγόμενο έργο, ως σύστημα όλων των σχέσεων του, μορφολογικών, συντακτικών και σημασιολογικών. Ο χορός ως μη λεκτική επικοινωνία έχει δομή και νόημα. Παρουσιάζει μια εξωτερική-εκφραστική πλευρά, μια αλληλουχία κινήσεων του ανθρώπινου σώματος, ιδιαίτερα οργανωμένη σε σχέση με το χώρο και το χρόνο. Η διδασκαλία είναι μια πολυσύνθετη διαδικασία μετάδοσης γνώσης που απαιτεί σωστή κατεύθυνση της σχέσης διδασκαλίας-μάθησης, με βασικό σκοπό την απόλυτη ποσοτική και ποιοτική ανάλυση και σύνθεση του όλου με τη μεγαλύτερη δυνατή χρονική οικονομία. Η δομική ανάλυση των αντικειμένων διδασκαλίας (κινητικών μοτίβων και χορών ) κρίνεται απαραίτητη, προκειμένου να διαφανούν οι κοινές δομικές ενότητες που συναντώνται σ' αυτούς τους χορούς καθώς και οι σχέσεις που τις διέπουν. Το αναλυτικό πρότυπο που χρησιμοποιείται καθώς και η χρήση της σχετικής ορολογίας, βασίζεται στην αναλυτική μορφολογική μέθοδο των Martin & Pessovar και στην ταξινομική χορολογική μέθοδο του Dance Study Group of the I.F.M.C. Ο συνδυασμός των δύο αυτών μεθόδων ανάλυσης χρησιμοποιήθηκε και στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, καθώς δίνει τη δυνατότητα για πληρέστερη αναλυτική παρουσίαση της μορφής του χορού σε μικροεπίπεδο όσο και σε μακροεπίπεδο, προσδιορίζοντας έτσι το σύνολο των δυνατών σχέσεων των διαφόρων επιπέδων της χορευτικής φόρμας. Σκοπός της εργασίας είναι να μελετηθούν τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό προγράμματος διδασκαλίας παραδοσιακού χορού σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας και να ταξινομηθούν με στόχο την οργάνωση ορθής ακολουθίας. Μέσω της αναλυτικής μορφολογικής και της ταξινομικής χορολογικής μεθόδου αναζητήθηκαν οι ειδικότερες παράμετροι-συνιστώσες που, συνδυαζόμενες ορθά και κατ' αναλογία, στοιχειοθετούν μια σωστή ακολουθία. Από τα αποτελέσματα προέκυψε ότι ως τέτοιες παράμετροι θεωρούνται: η μελορυθμική και ρυθμοκινητική πλοκή, η δημοφιλία, η αντιπροσωπευτικότητα, το χορευτικό σχήμα, η κατηγορία της χορευτικής φόρμας, η δομή της χορογραφίας, καθώς και η δομή του κινητικού και ρυθμικού μοτίβου. Τα αποτελέσματα αυτά έρχονται να συμπληρώσουν τα έως τώρα βιβλιογραφικά και ερευνητικά δεδομένα κατά τα οποία ως βασικές αρχές οργάνωσης ακολουθίας θεωρούνται: η αρχή της ορθής χρήσης των μέτρων, η αρχή της προοδευτικότητας και η αρχή της ρυθμικής αγωγής.

**Λέξεις κλειδιά:** σχεδιασμός προγράμματος, αρχές οργάνωσης ακολουθίας, πρόγραμμα διδασκαλίας, παραδοσιακός χορός, πρώτη σχολική ηλικία

**315. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΚΟΜΠΑΝΙΑ**  
Λυκεσάς Χ., Νάκου Ι., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β.

**THE ROLE OF LUTE IN TRADITIONAL GREEK ORCHESTRA**  
Lykesas Ch., I. Nakou, V. Panagoulou, V. Serbezis

Είναι γνωστό ότι η μουσική κομπανία αποτελεί ένα από τα τέσσερα υποσυστήματα που συναποτελούν το

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



χορευτικό σύστημα. Κατά την εξέλιξη του χορευτικού φαινομένου τα επί μέρους στοιχεία εμφανίζονται με βάση προγενέστερους κώδικες και συνάμα «λειτουργούν» ερμηνευτικά καθώς κάθε παραδοσιακή τέχνη και τεχνική είναι εκ προοιμίου αυτοσχεδιαστική. Το λαούτο είναι, ίσως, το πιο σημαντικό μουσικό όργανο της ανατολής ενώ κατέχει πρωταγωνιστική και εξέχουσα θέση στην Ελληνική παραδοσιακή μουσική γι' αυτό και η μελέτη του αποτελεί ένα ιδιαίτερα ελκυστικό ερευνητικό ερέθισμα. Σκοπός της εργασίας ήταν να μελετήσει την εξέλιξη του λαούτου στον ευρύτερο Ευρασιατικό χώρο, την ιστορική του διαδρομή στην Ελλάδα καθώς και τον λειτουργικό του ρόλο στην ελληνική παραδοσιακή κομπανία. Ο ξεχωριστός και ιδιαίτερος μεταλλικός ήχος του χαρακτηρίζει την ελληνική μουσική από την Ήπειρο μέχρι την Θράκη και από την Μακεδονία ως την Κρήτη. Ο συνοδευτικός ή ρυθμικός του ρόλος ανάγει το λαούτο σε «οδηγό» για την ελεύθερη έκφραση των μελωδικών οργάνων και του τραγουδιστή καθιστώντας τις σχέσεις μεταξύ λαουτιέρη και πρωτοχορευτή αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες. Αν και το όργανο πρωτοεμφανίστηκε στην Μεσοποταμία την 3η χιλιετηρίδα π.Χ., ο όρος «λαούτο» πρωτοχρησιμοποιήθηκε στη Γαλλία το 13ο μ.Χ. αιώνα και προέρχεται από το αραβικό - ανδαλουσιανό όργανο που εισήχθη στην Ευρώπη κατά την επέλαση των Αράβων στην Ισπανία. Η ετυμολογία του όρου έχει τις ρίζες της στην αραβική φράση «al oud» που, κατά τον Sachs, σημαίνει ξύλο ή ευλύγιστο ραβδί. Σταδιακά διαδόθηκε σε όλη την Ευρώπη φτάνοντας στο ζενίθ του το 16ο αιώνα μ.Χ. αφού όμως υπέστη πληθώρα κατασκευαστικών διαφοροποιήσεων που το βελτίωσαν παρέχοντάς του τη δυνατότητα να εκτελεί πολυφωνικές συνθέσεις. Η μετεξέλιξη, όμως, του σολιστικού του ρόλου αποκλειστικά σε συνοδευτικό, κατά τα μέσα του 18ου αιώνα, περιορίζει τη χρήση του λαούτου και το καθιστά μη απαραίτητο στη δυτική μουσική. Στον ελλαδικό χώρο ωστόσο, την ίδια εποχή, το λαούτο διαμορφώνεται σταδιακά έως ότου αποκτά τη σημερινή του μοναδική μορφή, που δημιουργείται από τη σύζευξη του ευρωπαϊκού και του αραβικού τύπου ώστε να έχει το καλύτερο δυνατό ηχητικό αποτέλεσμα. Επιπλέον η υιοθέτηση της "δυτικής" αρμονίας από τους λαουτιέρηδες που πραγματοποιείται μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, λόγω της επικράτησης της «ελαφράς» μουσικής, δημιουργεί μια νέα κατάσταση που μπορεί να θεωρηθεί ως σημαντικώτατος σταθμός στην εξέλιξη όχι μόνο του οργάνου αλλά και της ελληνικής μουσικής γενικότερα. Σήμερα, οι τύποι λαούτου που συναντώνται είναι εκτός από το κλασικό (στεριανό) λαούτο, το κρητικό που είναι μεγαλύτερο και το πολιτικό που έχει διαφορετική κατασκευαστική νοοτροπία και μοιάζει αρκετά στο ούτι. Ως προς τη λειτουργικότητα του το λαούτο αποτελεί ένα βασικό όργανο της κλασικής ελληνικής κομπανίας ενώ συναντάται σε διάφορα μουσικά σχήματα στις περιοχές της Θράκης, της Ανατολικής Ρωμυλίας, της Μικράς Ασίας, της Μακεδονίας, των νησιών του Αιγαίου, της Κρήτης και της Κύπρου. Συμπερασματικά η εμφάνιση και η εξελικτική πορεία του λαούτου τόσο στον υπόλοιπο κόσμο όσο και στην Ελλάδα είναι άμεσα συνδεδεμένη με την αντίστοιχη πορεία της μουσικής.

**Λέξεις κλειδιά:** έγχορδα μουσικά όργανα, παραδοσιακή μουσική, λαούτο

#### 316. Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΑΜΟΙΒΑΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΤΥΛ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΚΜΑΘΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ. ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΩΝ ΧΟΡΩΝ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΕΜΟΥΛΙΣΤΟΣ

Πίτσι Α., Σερμπέζης Β., Παπαϊωάννου Α., Διγγελίδης Ν.

#### THE EFFECTS OF THE RECIPROCAL AND THE CUED TEACHING STYLE ON LEARNING OF THE GREEK TRADITIONAL DANCES KASTRINOS AND TREMOULISTOS: A PILOT STUDY

A. Pitsi, V. Serbezis, A. Papaioanou, N. Diggelidis

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν να εξετάσει την επίδραση του αμοιβαίου στυλ και του στυλ του παραγγέλματος στην αναγνώριση, την αναπαραγωγή των ρυθμικών δομών και τη χορευτική απόδοση των παραδοσιακών χορών Καστρινός και Τρεμουλιστός. Εικοσιπέντε φοιτητές/τριες του Τ.Ε.Φ.Α.Α. του Δ.Π.Θ. χωρίστηκαν τυχαία σε δύο ομάδες: την ομάδα των αμοιβαίου στυλ διδασκαλίας (n=11) και την ομάδα του στυλ του παραγγέλματος (n=12). Αξιολογήθηκε η ακρίβεια με την οποία γινόταν από τους εξεταζόμενους φοιτητές η αναπαραγωγή των ρυθμικών δομών των δύο χορών καθώς και η μέτρηση των μερών του μουσικού μέτρου κάθε χορού. Η χορευτική απόδοσή τους σε κάθε χορό αξιολογήθηκε με βάση κριτήρια όπως η λαβή και το σχήμα του χορού, η στάση και η μετακίνηση στο χώρο, η ακρίβεια και η αυτοπεποίθηση εκτέλεσης των κινήσεων κάθε χορού, ο συγχρονισμός τους με τη μουσική. Πραγματοποιήθηκαν αρχικές μετρήσεις και στις δύο ομάδες πριν από την εφαρμογή του προγράμματος διδασκαλίας των χορών με τα δύο διαφορετικά στυλ. Για

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



κάθε χορό πραγματοποιήθηκαν τελικές μετρήσεις αμέσως μετά το τέλος της διδασκαλίας του. Οι ίδιες μετρήσεις επανελήφθησαν μετά το πέρας μιας εβδομάδας από τη διδασκαλία κάθε χορού. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι τα άτομα που διδάχτηκαν τους χορούς με το αμοιβαίο στυλ διδασκαλίας αναγνώρισαν ευκολότερα τους δύο χορούς ( $p < 0,05$ ), διαφοροποιήθηκαν ως προς την αναπαραγωγή της ρυθμικής δομής και τη μέτρηση των μερών του μουσικού μέτρου ( $p < 0,05$ ) κάθε χορού. Επίσης διαφοροποιήθηκαν και ως προς τη χορευτική απόδοση των δύο χορών ( $p < 0,05$ ), συγκριτικά με τα άτομα που διδάχτηκαν με το στυλ του παραγγέλματος. Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν ότι το αμοιβαίο στυλ θα μπορούσε να αποτελέσει ένα εναλλακτικό στυλ διδασκαλίας Ελληνικών παραδοσιακών χορών.

**Λέξεις κλειδιά:** στυλ διδασκαλίας, χορός

#### 321. Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ POINTE ΩΣ ΑΙΤΙΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΚΑΚΩΣΕΩΝ ΣΕ ΧΟΡΕΥΤΡΙΕΣ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ

Γουίτας Η., Ματζιρίδη Μ.

#### THE USE OF POINTE AS CAUSE OF INJURIES APPEARANCE IN CLASSIC BALLET DANCERS

I. Gouitas, M. Matziridi

Η ανάγκη ανάδειξης και εξέλιξης της υψηλής αισθητικής και της τεχνικής του κλασικού χορού, εισήγαγε τον 18ο αιώνα τη χρήση των Pointe. Αν και η χρήση των Pointe έδωσε πρωταγωνιστικό ρόλο στις χορεύτριες του κλασικού μπαλέτου, ωστόσο αρκετά συχνά αποτελεί σημαντικό παράγοντα πρόκλησης δυσάρεστων κακώσεων, καθοριστικών για την μετέπειτα επαγγελματική τους εξέλιξη. Οι κυριότεροι παράγοντες εμφάνισης των κακώσεων είναι η λανθασμένη τεχνική, η πρόωγη έναρξη εκμάθησης, η υπερχρησία και η λάθος τοποθέτηση των Pointe. Πηγές πληροφοριών για τη παρούσα εργασία αποτέλεσαν η ανασκόπηση της σύγχρονης σχετικής βιβλιογραφίας και διαδικτυακοί τόποι. Το κυριότερο συμπέρασμα από την ανασκόπηση των ερευνητικών άρθρων ήταν ότι οι χορεύτριες του κλασικού μπαλέτου σε σχέση με τους άντρες χορευτές είναι πιο επιρρεπείς στην εμφάνιση κακώσεων και χρόνιας αστάθειας της ποδοκνημικής άρθρωσης, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο ποσοστό στην χρήση των Pointe. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η αναφορά των σημαντικότερων κακώσεων που προκαλούνται από τη χρήση των Pointe, των μέτρων πρόληψης και των μεθόδων αποκατάστασης με στόχο τη γρήγορη και ασφαλή επάνοδο των χορευτριών στις δραστηριότητές τους, αποτελώντας έτσι ένα απαραίτητο εργαλείο τόσο στα χέρια της χορεύτριας όσο και στα χέρια εκείνων που διδάσκουν την απαιτητική τέχνη του κλασικού χορού.

**Λέξεις κλειδιά:** ιδιοδεκτική προπόνηση, Pilates, κατάγματα

#### 313. ΤΑ ΜΕΜΒΡΑΝΟΦΩΝΑ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΣ: ΤΟ ΝΤΑΟΥΛΙ

Παγκοζίδης Γ., Ναχμία Σ., Γιαννακούλια Β., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β.

#### PERCUSSION INSTRUMENTS AND THEIR FUNCTIONALISM: THE TABOR

G. Pagozidis, S. Nahmia, V. Giannakoulia, V. Panagopoulou, V. Serbezis

Το νταούλι ανήκει στην κατηγορία των μεμβρανόφωνων μουσικών οργάνων, στα οποία ο ήχος παράγεται από τους παλμούς που προκαλούν τα ρυθμικά χτυπήματα στη μεμβράνη που τα καλύπτει. Συναντάται από τα αρχαία χρόνια με διάφορες ονομασίες ανά τον ελλαδικό χώρο, όπως «νταβούλι», «τοσκάνι» ή «τοσκάνι», «τουμπάκι» ή «τουμπάκι», «κιάσι», «ταβούλι» ή «παβούλι», «τούμπανο» ή «τουμπανέλι». Είναι ρυθμικό όργανο που παίζεται με δυο ειδικά φτιαγμένα νταουλόξυλα, τον κόπανο που είναι πιο βαρύ και χοντρό και τη βίτσα, που είναι λεπτότερο και πιο μακρύ ξύλο, των οποίων ο ήχος αντιστοιχεί στα ισχυρά και αδύναμα μέρη του μουσικού μέτρου αντίστοιχα. Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να μελετήσει τη λειτουργικότητα των μεμβρανόφωνων μουσικών οργάνων και πιο συγκεκριμένα του νταουλιού στις κατά τόπους παραδοσιακές κομπανίες. Από την ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας προκύπτει ότι το νταούλι είναι κατεξοχήν ρυθμικό (ή και αντιστικτικό) όργανο και συνδυάζεται πάντα με τουλάχιστον ένα ακόμη όργανο μελωδίας. Μαζί με το ζουρνά αποτελούν στην

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.



## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



ηπειρωτική Ελλάδα μια μικρή ορχήστρα, τη λεγόμενη και «ζυγιά». Επίσης, συμμετέχει ως ρυθμικό όργανο σε κομπανίες πολλών περιοχών συνδυσασμένο με κλαρίνο, βιολί, φλογέρα και λαούτο, ενώ είναι και απαραίτητο και στην τέλεση εθίμων της Θράκης αλλά και της Ανατολικής Ρωμυλίας.

**Λέξεις κλειδιά:** μεμβρανόφωνα όργανα, κρουστά όργανα, ρυθμική συνοδεία, νταούλι

#### 310. ΤΟ ΝΤΕΦΙ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ

**Βαγγελή Μ., Παγκοζίδης Γ., Μπούκος Στ., Σερμπέζης Β., Παναγοπούλου Β.**

#### THE TAMBOURINE IN THE HELLENIC SPACE

**M. Vaggeli, G. Pagozidis, St. Boukos, V. Serbezis, V. Panagoulou**

Το ντέφι είναι ένα ρυθμικό όργανο της κατηγορίας των μεμβρανόφωνων μουσικών οργάνων, με ήχο ακαθόριστης μουσικής οξύτητας. Είναι ένας ξύλινος κύλινδρος με διάμετρο πάντα μεγαλύτερη από το ύψος, σκεπασμένος από τη μια μόνο βάση του με δέρμα. Όπως και το νταούλι, κατασκευάζεται σε διάφορα μεγέθη με τη διάμετρο της δερμάτινης επιφάνειάς του να κυμαίνεται από 20 έως 50εκ. Το δέρμα, συνήθως κατσίκας, προβάτου ή λαγού στερεώνεται στην άκρη του κυλινδρικού σκελετού με κόλλα ή μικρά καρφιά, ενώ αρκετά συχνά τοποθετείται και ένα μικρό ξύλινο στεφάνι για μεγαλύτερη ασφάλεια. Σε ορισμένες περιοχές, κατά μήκος του κυλινδρικού σκελετού και σε ίσες αποστάσεις μεταξύ τους, τοποθετούνται μικρά μπρούτζινα κύμβαλα (ζίλια), ενώ παλαιότερα το σκελετό κοσμούσαν εγχάρακτα σχέδια ή και γεωμετρικά με την ενθετική τεχνική. Μάλιστα, στη Θράκη, ακόμα και σήμερα στολίζουν το ντέφι με πολύχρωμες κορδέλες ενώ στο δέρμα του ζωγραφίζουν έγχρωμα σχέδια. Κρατιέται συνήθως με το αριστερό χέρι ενώ τα χτυπήματα με το δεξί χέρι παράγουν βαθύτερο ήχο όταν γίνονται κοντά στο κέντρο της δερμάτινης επιφάνειας και πιο οξύ όταν γίνονται στην περιφέρεια. Στην περίπτωση που κρατιέται με τα δυο χέρια, χτυπιέται με τα δάκτυλα και παράγει ποικίλους ρυθμικούς σχηματισμούς. Είναι όργανο ιδιαίτερα διαδεδομένο και κυρίως στις Βαλκανικές χώρες λόγω και του φαινομένου της «χορεύτριας αρκούδας». Στον ελλαδικό χώρο, το ντέφι ήταν γνωστό από τους αρχαιοελληνικούς χρόνους, άμεσα συνδεδεμένο με διονυσιακές-οργιαστικές τελετές με την ονομασία «τύμπανον», ενώ αργότερα κατά τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο συναντάται ως «πληθία» (τα) και «σειστρον». Σήμερα, στη Μακεδονία και τη Θράκη ονομάζεται και «νταϊρές» (ή «νταερές» ή «νταχαρές») ή «ταγαράκι» αλλά και «νταρτζίκια» που αντικαθιστά το τουμπε(ρ)λέκι, ενώ σε κάποια χωριά της Φλώρινας λέγεται και «ταγάρι». Σκοπός της εργασίας ήταν να εξετάσει τη θέση που κατέχει το ντέφι στις παραδοσιακές κομπανίες ανά την Ελλάδα, καθώς και τη λειτουργικότητά του σε αυτές. Από τη μελέτη της υπάρχουσας βιβλιογραφίας αλλά και τις μαρτυρίες μουσικών, προκύπτει ότι το ντέφι κατέχει σημαντικό ρόλο στην παραδοσιακή κομπανία ως ρυθμικό όργανο. Εκτός από την κλασική ελληνική κομπανία, συναντάται είτε σε συνδυασμό με ένα ακόμη όργανο, όπως λύρα, γκάιντα, βιολί, λαούτο, μασιά, κλαρίνο, σαντούρι είτε ως συνοδευτικό καθιστικών ή χορευτικών τραγουδιών κυρίως αντικριστών γυναικείων και μερικών αντρικών χορών.

**Λέξεις κλειδιά:** ντέφι, κλασική κομπανία, μεμβρανόφωνα μουσικά όργανα

#### 306. Ο ΧΟΡΟΣ ΩΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΤΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΧΟΡΟΥ

**Φιλίππου Φ., Μιχάλτση Μ., Γουλιμάρης Δ., Σερμπέζης Β.**

#### THE DANCE AS TOURIST ACTIVITY: FOREIGNERS' PROFILE AND MOTIVATION IN GREEK DANCES SEMINARS

**F. Filippou, M. Michaltsi, D. Goulimaris, Serbezis V.**

Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι ο τουρισμός του τύπου «ήλιος και θάλασσα», ως μοντέλου ανάπτυξης, είναι ξεπερασμένος και μη βιώσιμος. Οι λόγοι που συντελούν στο ξεπέρασμά του είναι, μεταξύ άλλων: ο μεγαλύτερος ανταγωνισμός από φθηνότερους προορισμούς (Τουρκία, Κροατία), δηλαδή από περιοχές που βρίσκονται ακόμα

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



σε χαμηλή οικονομική ανάπτυξη, η καταστροφή του περιβάλλοντος και η εκτεταμένη αστικοποίηση. Από το άλλο μέρος, ο πολιτιστικός τουρισμός παρουσιάζεται ως μια βιώσιμη εναλλακτική προοπτική από κοινωνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής σκοπιάς. Απαιτεί, όμως, μεγαλύτερες επενδύσεις στην προετοιμασία, την έρευνα και την επικοινωνία, καθώς και μια στενή συνεργασία ανάμεσα στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Φυσικά, ο πολιτιστικός τουρισμός δεν αντιστρατεύεται τον τουρισμό «ήλιου και θάλασσας», αλλά τα δύο αυτά είδη τουρισμού είναι συμπληρωματικά. Ο παραδοσιακός χορός μιας χώρας είναι αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού της. Έτσι, είναι φυσικό να συμπεριλαμβάνεται στα ενδιαφέροντα και τις προτιμήσεις, προς γνωριμία, των αλλοδαπών τουριστών. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να εξετάσει το προφίλ και τα κίνητρα συμμετοχής αλλοδαπών που συμμετέχουν σε σεμινάρια εκμάθησης του ελληνικού παραδοσιακού χορού. Η έρευνα διεξήχθη από το Μάρτιο μέχρι και τον Οκτώβριο του 2007. Το δείγμα της έρευνας αποτελείται από 200 αλλοδαπούς, που συμμετείχαν σε σεμινάρια εκμάθησης ελληνικού παραδοσιακού χορού και διοργανώθηκαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας από Έλληνες ή ξένους διοργανωτές. Τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν μέσω της συμπλήρωσης γραπτού ερωτηματολογίου. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από δύο μέρη: το πρώτο εξετάζει το προφίλ των συμμετεχόντων και το δεύτερο τα κίνητρα συμμετοχής. Από τις στατιστικές αναλύσεις των δεδομένων προέκυψε ότι: γυναίκες, ηλικίας 56-65 ετών (36,5%) & 46-55 (29%), αποτελούν την πλειοψηφία (78,5%) του δείγματος. Το 39% του δείγματος είναι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Από 1-5 χρόνια επισκέπτονται την Ελλάδα για να διδαχθούν χορό το 48% ενώ το 11,5% για περισσότερο από 20 χρόνια. Τέλος το 53% του δείγματος θα παρατείνει την παραμονή του στην Ελλάδα για παραπέρα διακοπές. Η επαφή τους και η γνωριμία με τον Ελληνικό πολιτισμό μέσω του χορού και της μουσικής αποτελεί τι ισχυρότερο κίνητρο συμμετοχής τους στα σεμινάρια.

**Λέξεις κλειδιά:** τουρισμός, ελληνικός παραδοσιακός χορός, σεμινάρια

#### 308. ΤΟ ΒΙΟΛΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Ναχμία Σ., Γιαννακούλια Β., Νάκου Ι., Παναγοπούλου Β., Σερμπέζης Β.

#### THE VIOLIN IN GREEK TRADITIONAL MUSIC

Nahmia S., V. Giannakoulia, I. Nakou, V. Panagoroulou, V. Serbezis

Το βιολί λέγεται ότι κατάγεται από ένα ινδικό όργανο, το «ρεμπέκ» και στη συνέχεια έγινε γνωστό στον αραβικό κόσμο απ' όπου μεταφέρθηκε στην Ευρώπη μετά την κατάκτηση της Ισπανίας. Ανήκει στην κατηγορία των εγχόρδων οργάνων και ξεχωρίζει για τη μελωδικότητά του, χάρη στην οποία χαρακτηρίζεται και «βασιλιάς» των οργάνων. Στην Ελλάδα, αν και χρησιμοποιείται και για τις ανάγκες της παραδοσιακής μουσικής, κατασκευάζεται βάσει των δυτικών προτύπων. Οι τέσσερις χορδές του κατασκευάζονταν αρχικά από έντερο ζώων και αργότερα από χαλκό και από χάλυβα, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι παλιότερα είχε και μια ή δύο ή ακόμη και τέσσερις συμπληρωματικές χορδές. Συνήθως κουρδίζονταν «αλά τούρκα» (σολ-ρε-λα-ρε), καθώς όπως υποστηρίζουν οι παλιοί μουσικοί, «το παίξιμο είναι πιο γλυκό», όμως σήμερα έχει επικρατήσει το κούρδισμα κατά πέμπτες ή «αλά φράγκα» (σολ-ρε-λα-μι). Σκοπός της εργασίας ήταν να μελετήσει το ρόλο του βιολιού στην ελληνική παραδοσιακή μουσική και τη λειτουργικότητά του στην κλασική κομπανία. Η παρουσία του βιολιού ανάμεσα στα ελληνικά παραδοσιακά μουσικά όργανα επισημαίνεται από παλιά σε φιλολογικές πηγές αλλά και σε αναφορές ξένων περιηγητών και ταξιδευτών στα χρονικά και τα απομνημονεύματά τους. Η ανασκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας επιβεβαιώνει τον πρωταρχικό ρόλο του βιολιού στην παραδοσιακή μουσική. Εκτός από την κλασική κομπανία (βιολί-κλαρίνο-λαούτο-και κρουστό ή σαντούρι σε κάποιες περιοχές), συναντάται και στη νησιώτικη ζυγιά (λαούτο-βιολί) ως μελωδικό όργανο με το λαούτο ως συνοδευτικό ή ρυθμικό όργανο. Άλλες φορές πάλι συμμετέχει με άλλα όργανα σε τυχαίους συνδυασμούς επειδή το υπαγορεύουν οι ανάγκες της στιγμής και όχι επειδή αποτελούν καθιερωμένες ζυγίες οργάνων. Επίσης, σε πολλές περιοχές, ο όρος «βιολιά» χαρακτηρίζει τις μικρές λαϊκές ορχήστρες, ενώ εξίσου σημαντικό είναι ότι αρκετά παραδοσιακά τραγούδια συνοδεύονται μόνο από ένα ή και περισσότερα βιολιά, γεγονός που καταδεικνύει τον πρωταγωνιστικό ρόλο του βιολιού στην απόδοση της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

**Λέξεις κλειδιά:** έγχορδα όργανα, παραδοσιακή μουσική, βιολί

\* Η συμμετοχή στο συνέδριο με προφορική ή αναρτημένη ανακοίνωση πιστοποιείται από το παρόν ηλεκτρονικό αρχείο.

\* The participation in the congress with an oral or poster presentation is certified through this electronic file.

## Προφορικές & Αναρτημένες Ανακοινώσεις του 16<sup>ου</sup> Διεθνούς Συνεδρίου Φυσικής Αγωγής & Αθλητισμού

### Oral & Poster Presentations of the 16<sup>th</sup> International Congress of Physical Education & Sport



#### 376. ΝΕΟΛΑΙΑ VS ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ: ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΜΕΛΛΟΝ...; Σιακκής Γ., Τζαμαρία Π., Κοσμοπούλου Γ.

YOUTH VS FOLK CULTURE: IS THERE ANY RELATIONSHIP WITH FUTURE...?  
G. Siakkis, P. Tzamararia, G. Kosmopoulou

Ο ελληνικός παραδοσιακός πολιτισμός, σ' ένα μεγάλο μέρος των εκφάνσεών του, συνδέεται πολυεπίπεδα με τη χριστιανική πίστη και την ορθοδοξία. Η συνύπαρξη και ώσμωση των δύο, πέρα από τις αντιδιαστολές, αποτέλεσε το διαδραστικό πεδίο της λειτουργίας των ηθών και ταυτόχρονα το εφαλτήριο για τη δημιουργία και την εξελικτική διαμόρφωση των εθίμων στην πορεία του χρόνου. Παραδόσεις και έθιμα συνιστούν χαρακτηριστικό γνώρισμα των διαφόρων περιοχών του Ελλαδικού χώρου, αλλού αναλλοίωτα με τη χρηστική και πολιτισμική λειτουργία τους και αλλού με τη μορφή αναβίωσης. Σημείο αναφοράς αποτελούν οι γιορτές του Δωδεκαημέρου και του Πάσχα, οι οποίες, αναφερόμενες ως οι μεγαλύτερες γιορτές της χριστιανοσύνης, εμπεριέχουν πλήθος εθίμων και παραδόσεων (χοροί, κάλαντα, τραγούδια κ.α.). Στην εθιμική διαδικασία των γιορτών αυτών, κυρίαρχο συμμετοχικό στοιχείο του κοινωνικού ιστού αποτελούν οι έφηβοι και οι νέοι, οι οποίοι συμβάλλουν τόσο στην απόδοση των εθίμων, όσο και στην ενεργή λειτουργικότητά τους. Κάτω από αυτό το πρίσμα, πραγματοποιήθηκε έρευνα σε άτομα εφηβικής και μετεφηβικής ηλικίας, τα οποία καλούνται, στην πορεία του χρόνου, να συντηρήσουν και να διαιωνίσουν τα έθιμα. Σκοποθεσία της έρευνας ετέθη η διαπίστωση του επιπέδου γνώσης των νέων για τα έθιμα αυτής της περιόδου, που υφίστανται ή είναι γνωστά στον τόπο τους, η εκούσια ή ακούσια συμμετοχή αλλά και η στάση και άποψή τους. Η έρευνα διεξήχθη στο Δήμο Ερινεού Αχαΐας σε δύο στάδια. Το πρώτο στάδιο αφορούσε στην έρευνα πεδίου, σχετιζόμενη με βιβλιογραφική έρευνα, παρατήρηση και προσωπικές συνεντεύξεις ηλικιωμένων κατοίκων. Στο δεύτερο στάδιο καταρτίστηκε δομημένο ερωτηματολόγιο, κλειστών και ανοιχτών ερωτήσεων το οποίο απευθύνθηκε σε άτομα ηλικίας 14-28 ετών. Η επεξεργασία των δεδομένων κατέδειξε τη σχετική γνώση, τη θετική στάση των νέων αλλά και έθεσε την προβληματική του τρόπου μετάδοσης των εθίμων σε αυτούς. Τα αποτελέσματα θα δοθούν υπό μορφή προτάσεων στη Δημοτική Επιτροπή Πολιτισμού, στο Τοπικό Συμβούλιο Νεολαίας, στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και στους Πολιτιστικούς Συλλόγους.

**Λέξεις κλειδιά:** έθιμα, χοροί, τραγούδια, Δωδεκαήμερο, Πάσχα